

WEEKLY NEWS FROM KENYA

“รัฐบาลเคนยาเตือนเสี่ยงขาดแคลนข้าว รอสินค้าตัดสินศุลกากรนำเข้าปลอดอากร”

ที่มา : เว็บไซต์ <https://businesstoday.co.ke/government-warns-of-rice-shortage/>

รัฐบาลเคนยาออกมาเตือนถึงความเสี่ยงที่จะเกิดภาวะขาดแคลนข้าวในประเทศ ท่ามกลางแรงกดดันด้านราคาสินค้าอาหารที่เพิ่มสูงขึ้นอยู่แล้ว ขณะที่ประเทศกำลังรอคำตัดสินสำคัญของศาลเกี่ยวกับการนำเข้าข้าวโดยปลอดอากร ซึ่งคาดว่าจะมีขึ้นในช่วงปลายเดือนนี้

กระทรวงเกษตรของเคนยาระบุว่า คำตัดสินของศาลซึ่งมีกำหนดออกในวันที่ 29 มกราคม 2569 อาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของตลาดข้าวในช่วงเวลาที่เปราะบาง เนื่องจากการผลิตภายในประเทศกำลังลดลง ในขณะที่ความต้องการบริโภคข้าวยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง กระทรวงเตือนว่า ค่าวินิจฉัยดังกล่าวจะส่งผลโดยตรงต่อระดับราคาสินค้าอาหาร ค่าใช้จ่ายของครัวเรือน และสิทธิขั้นพื้นฐานในการเข้าถึงอาหารตามรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะหากคำตัดสินนำไปสู่ความล่าช้าในการนำเข้าข้าวเพิ่มเติม

ปัจจุบันเคนยาสามารถผลิตข้าวได้ไม่ถึงร้อยละ 20 ของปริมาณการบริโภคทั้งหมด ทำให้ประเทศต้องพึ่งพาการนำเข้าอย่างมากเพื่อชดเชยช่องว่างดังกล่าว โดยภายในต้นปี 2569 คาดว่าการขาดดุลข้าวของประเทศจะเพิ่มขึ้นมากกว่า 380,000 เมตริกตัน ขณะที่ความต้องการข้าวในช่วงเดือนมกราคมถึงมิถุนายนเพียงครึ่งปีแรก มีการประเมินว่าสูงถึง 750,000 ตัน เจ้าหน้าที่ระบุว่า ปริมาณข้าวคงคลังที่มีอยู่ รวมถึงผลผลิตในประเทศ ยังไม่เพียงพอที่จะรองรับความต้องการดังกล่าว

/ข้าวได้กลาย...

ข้าวได้กลายเป็นอาหารหลักที่มีความสำคัญเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในเขตเมือง รวมถึงพื้นที่แห้งแล้งและกึ่งแห้งแล้ง เนื่องจากมีราคาย่อมเยา ปรุงอาหารได้ง่าย และหาซื้อได้ทั่วไป อย่างไรก็ตาม กระทรวงเกษตรชี้ว่า ปัญหาฝนตกไม่สม่ำเสมอ ช่วงเวลาภัยแล้งที่ยาวนาน และระดับน้ำที่ลดลงในโครงการชลประทาน ส่งผลกระทบต่อผลผลิตข้าว ทำให้ข้อจำกัดด้านอุปทานรุนแรงขึ้น และก่อให้เกิดความผันผวนของราคาในตลาด

รัฐบาลยังเตือนด้วยว่า ความไม่มั่นคงของอุปทานข้าวอาจส่งผลกระทบเป็นลูกโซ่ไปยังอาหารหลักชนิดอื่น เช่น ข้าวโพด ซึ่งจะยิ่งเพิ่มภาระค่าใช้จ่ายของครัวเรือน โดยกระทรวงระบุว่า แรงกดดันจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศกำลังส่งผลกระทบต่อระบบอาหารอยู่แล้ว และหากเกิดการชะงักงันของการนำเข้า อาจทำให้ปัญหาความไม่มั่นคงทางอาหารรุนแรงขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มครัวเรือนรายได้น้อย

ข้อพิพาททางกฎหมายเกี่ยวกับการนำเข้าข้าวปลอดอากร

คำเตือนดังกล่าวมีขึ้นในขณะที่คดีความเกี่ยวกับการนำเข้าข้าวปลอดอากรยังอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล คดีนี้ทำหายประกาศราชกิจจานุเบกษาที่ออกเมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2568 ซึ่งอนุญาตให้นำเข้าข้าวคุณภาพเกรดหนึ่งได้สูงสุด 500,000 ตัน โดยไม่ต้องเสียภาษีนำเข้า เป็นมาตรการชั่วคราวเพื่อรักษาเสถียรภาพด้านราคาและแก้ไขปัญหาการขาดแคลน

คำร้องดังกล่าวยื่นฟ้องโดยพรรค Farmers Party ซึ่งอ้างว่า กระทรวงการคลังแห่งชาติและกระทรวงเกษตรไม่ได้ดำเนินการระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนอย่างเพียงพอ และดำเนินการเกินขอบเขตอำนาจตามกฎหมายการจัดการศุลกากรของประชาคมแอฟริกาตะวันออก (East African Community Customs Management Act) ต่อมาในเดือนธันวาคม 2568 พรรคได้ยื่นคำร้องขอถอนคดี

อย่างไรก็ตาม ศาลสูงเมืองเคอรูโกยา (Kerugoya) ไม่อนุญาตให้ถอนคดี โดยให้เหตุผลว่า ประเด็นดังกล่าวเกี่ยวข้องกับประโยชน์สาธารณะในวงกว้าง และจำเป็นต้องพิจารณาดัดสินตามเนื้อหาคดี ศาลระบุว่าคดีนี้เกี่ยวข้องกับนโยบายอาหารของประเทศ การดำรงชีพของเกษตรกร และสวัสดิภาพของผู้บริโภค จึงมีความสำคัญเกินกว่าจะยุติลงโดยไม่มีคำวินิจฉัย

ภายหลังคำตัดสินดังกล่าว วุฒิสมาชิกคามาว มูรังโก จากเขตคิรินยากา และนายเดวิด มาเแรงงู สมาชิกสภาท้องถิ่นเขตบาร์กวี ได้รับอนุญาตให้เข้ามาดำเนินคดีต่อในฐานะผู้ยื่นคำร้องแทน โดยทั้งสองให้เหตุผลว่า หากมีการถอนคำร้อง จะส่งผลให้คำสั่งคุ้มครองชั่วคราวของศาลที่จำกัดการนำเข้าข้าวปลอดอากรไว้ที่ 250,000 ตัน ถูกยกเลิกโดยอัตโนมัติ

ผู้นำทั้งสองเตือนว่า การยกเลิกคำสั่งดังกล่าวก่อนที่ประเด็นทางกฎหมายจะได้รับการตัดสินอย่างชัดเจน อาจเปิดช่องให้มีการนำเข้าข้าวในปริมาณมากโดยขาดมาตรการคุ้มครองที่เหมาะสม ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อเกษตรกรในประเทศและบิดเบือนกลไกตลาด

ขณะที่วันตัดสินค้าใกล้เข้ามา รัฐบาลระบุว่าจำเป็นต้องมีความชัดเจนโดยเร่งด่วน เพื่อป้องกันความไม่แน่นอนเพิ่มเติมในตลาดข้าว เนื่องจากการผลิตภายในประเทศไม่สามารถตอบสนองความต้องการได้ เจ้าหน้าที่เตือนว่า ความล่าช้าหรือข้อจำกัดในการนำเข้าอาจผลักดันให้ราคาข้าวสูงขึ้น และทำให้ปัญหาความไม่มั่นคงทางอาหารในประเทศทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น

ความคิดเห็นของสำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ กรุงไนโรบี

ผลกระทบจากความต้องการบริโภคเพิ่มขึ้นต่อเนื่องจากการขยายตัวของเขตเมืองและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ความไม่แน่นอนจากกระบวนการพิจารณาของศาลเกี่ยวกับการนำเข้าข้าวปลอดอากร ซึ่งถือเป็นทั้งความเสี่ยงและโอกาสในเวลาเดียวกัน หากคำตัดสินของศาลนำไปสู่ความล่าช้าหรือข้อจำกัดในการนำเข้าข้าว อาจทำให้ตลาดข้าวเคนยามีความผันผวนด้านราคาและปริมาณ อย่างไรก็ตาม หากรัฐบาลเคนยายังคงเดินหน้านโยบายเปิดนำเข้าข้าวเพื่อบรรเทาการขาดแคลน ประเทศไทยในฐานะหนึ่งในผู้ส่งออกข้าวรายสำคัญของโลก จะมีโอกาสขยายการส่งออกข้าวมายังเคนยาเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะข้าวขาวและข้าวหนึ่งที่สอดคล้องกับกำลังซื้อของผู้บริโภคในตลาดเมืองและกลุ่มรายได้ปานกลางถึงต่ำ ทั้งนี้ ความไม่แน่นอนเชิงนโยบายและกฎหมายอาจส่งผลกระทบต่อจังหวะการนำเข้า ทำให้ผู้ส่งออกไทยจำเป็นต้องบริหารความเสี่ยงด้านสัญญา ราคา และโลจิสติกส์อย่างรอบคอบ ผู้ประกอบการข้าวไทยควรติดตามนโยบายและคำตัดสินของศาลอย่างใกล้ชิด พร้อมศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับโควตา อัตราภาษี และกฎระเบียบการนำเข้าของเคนยา ควบคู่กับการสร้างเครือข่ายกับผู้นำเข้า ผู้ค้าส่ง และหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงตลาดในช่วงที่เคนยาต้องการนำเข้าข้าวเร่งด่วน รวมทั้งเตรียมความพร้อมด้านสินค้าให้มีคุณภาพสม่ำเสมอ มีการรองรับมาตรฐานความปลอดภัยอาหารสูง และมีความสามารถในการส่งมอบอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความเชื่อมั่นและวางรากฐานความร่วมมือทางการค้าในระยะยาว แม้ภาวะตลาดจะมีความผันผวนในระยะสั้นก็ตาม

แหล่งที่มา : <https://businesstoday.co.ke/government-warns-of-rice-shortage/>

จัดทำโดย สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ กรุงไนโรบี

28 มกราคม 2569